

Feiten en cijfers over sector primair onderwijs

De verscheidenheid van de sector primair onderwijs is een wezenskenmerk en komt voort uit de vrijheid van onderwijs: het in de grondwet vastgelegde recht voor ouders op keuzevrijheid.

De vrijheid van onderwijs is verankerd in de uitgangspunten, het beleid en de manier van werken in het primair onderwijs.

Het primair onderwijs biedt onderwijs aan ruim 1,5 miljoen leerlingen op ruim 7.200 scholen. Er werken meer dan 175.000 mensen in het primair onderwijs. Het primair onderwijs bestaat in 2014 uit 1.120 schoolbesturen.

Aantal scholen en besturen

Aantal besturen		1.120
waarvan:	bestuur met één school	496
	bestuur met 2 t/m 5 scholen	212
	bestuur met 6 t/m 10 scholen	155
	bestuur met 11 t/m 20 scholen	182
	bestuur met meer dan 20 scholen	75
Aantal scholen		7.262
waarvan:	basisonderwijs	6.650
	speciaal basisonderwijs	291
	Speciaal onderwijs	321

Peildatum : besturen 1-4-2014 (PO-Raad); scholen voorlopige cijfers 1 oktober 2013 (Bron: DUO)

Wat staat de verdere ontwikkeling van Goed bestuur in het primair onderwijs nu in de weg?

- De sector primair onderwijs is bestuurlijk erg divers. Dit vraagt om een specifieke benadering van de kant van de overheid.
- Geef de sector ruimte en vertrouwen om verder te werken aan de professionalisering van bestuur en toezicht.
- Elke school heeft recht op een professioneel bestuur. Kleine besturen die samen willen gaan om hun ondersteuning betaalbaar te houden lopen aan tegen de fusietoets. Vraag aan de 2e kamer: maak 'het mogelijk maken van bestuurlijke slagkracht' tot een erkend argument voor kleine besturen om zich samen te voegen.
- Schoolbesturen in het PO hebben nog steeds geen volledige lump sum. Het declaratiesysteem bij vervanging van ziekte is daar een voorbeeld van. De wettelijk verplichte aansluiting bij het Vervangingsfonds zou afgeschaft moeten worden.

Gesprek Vaste Kamer Commissie, versterking bestuurskracht factsheet

- Goed bestuur is aandachtspunt voor alle besturen in PO: Code Goed bestuur is door ALV PO-Raad aangenomen in januari 2010.
- Augustus 2010 - Wet Goed bestuur. Code heeft geholpen bij scheiding bestuur en toezicht.
- 2011 – nu: bestuurlijke visitaties ontwikkeld.
- Versterken bestuurlijke praktijk door het uitvoeren van een aantal projecten.
 - *Goed worden en Goed Blijven*
Het aantal zeer zwakke scholen is teruggebracht van 108 in 2009 naar 18 op 1 maart 2014. Dit komt mede door de ondersteuning van besturen vanuit het project Goed Worden en Goed Blijven. We zien niet alleen dat de zeer zwakke scholen snel hun kwaliteit verbeteren, maar ook dat het een effect heeft op de rest van de organisatie. Besturen die te maken hebben gehad met een zeer zwakke school krijgen daarna ook beter grip op de kwaliteit van hun andere scholen.
 - *Eerst Kiezen, Dan Delen*
De besturen hebben met ondersteuning vanuit het project Eerst Kiezen, Dan Delen, gewerkt aan het koppelen van financiën aan de onderwijsinhoudelijke doelen. Hoe kan er beleidsrijk worden begroot, zodat de financiën ten dienste staan van de doelen van de organisatie (dus een zo hoog mogelijke onderwijskwaliteit) en niet andersom.
 - *Sturen op Onderwijskwaliteit*
Besturen hebben de afgelopen jaren gewerkt aan het verder sturen op de onderwijskwaliteit van hun scholen, in het verlengde van opbrengstgericht werken door de scholen.
- De PO-Raad heeft een externe adviescommissie, onder leiding van Pauline Meurs, gevraagd advies uit te brengen over de verdere professionalisering van besturen in de sector. Deze commissie heeft eind 2013 haar advies uitgebracht.
- De commissie adviseert het volgende:
 - Professionalisering van besturen in de sector primair onderwijs is urgent, gezien de complexe bestuurlijke opgaven waar de besturen in de sector voor staan.
 - Besturen in het primair onderwijs heeft een specifiek karakter. Door de publieke functie die het onderwijs heeft, is gerichtheid op externe stakeholders van essentieel belang.
 - De variëteit in omvang en inrichting van bestuur maakt dat de wijze van sturen en interveniëren door het schoolbestuur binnen de eigen organisatie varieert.
 - Het is belangrijk dat ieder bestuur een eigen professionaliseringsagenda opstelt, waarbij het essentieel is dat de mate van professionalisering aansluit bij de bestuurlijke opgave waar de organisatie voor staat.
 - De commissie geeft aan dat de PO-Raad een leidende en aanjagende rol zou moeten spelen als het om de verdere professionalisering van besturen gaat. Deze moet, gezien de specificiteit van de sector, gericht zijn op ontwikkelen en verbeteren en (nog) niet op beoordelen en sanctioneren.
 - Er zou de komende tijd vooral ingezet moeten worden op 'leren van elkaar'. Bestuurlijke visitaties zijn een goed instrument om dit vorm te geven.
- De PO-Raad heeft de adviezen van de commissie Meurs met haar leden besproken en er is groot draagvlak voor het advies.
- De PO-Raad voert daarom momenteel 'campagne' om het gedachtegoed van de commissie Meurs breed te verspreiden en binnen de sector het urgentiebesef te versterken.

leerlingen per school	Scholen BaO			Leerlingen BaO			% Scholen BaO			% Leerlingen BaO			Gemiddelde schoolgrootte per bestuur							
	Scholen BaO	Leerlingen BaO	% Scholen BaO	Scholen BaO	Leerlingen BaO	% Leerlingen BaO	% Scholen BaO	% Leerlingen BaO	Besturen	Scholen BaO	Leerlingen BaO	% Besturen	% Scholen BaO	% Leerlingen BaO	Besturen	Scholen BaO	Leerlingen BaO	% Besturen	% Scholen BaO	% Leerlingen BaO
a. <= 50	316	45.150	4,8%	316	45.150	3,1%	4,8%	3,1%	6	229	0,6%	0,1%	0,0%	6	6	229	0,6%	0,1%	0,0%	
b. 51-100	1.431	272.309	21,5%	1.747	317.459	21,5%	26,3%	21,5%	81	25.027	8,1%	4,5%	1,7%	87	308	25256	8,7%	4,6%	1,7%	
c. 101-150	1.391	279.228	20,9%	3.138	596.687	40,4%	47,2%	40,4%	140	123.420	14,0%	14,7%	8,4%	227	1287	148676	22,8%	19,4%	10,1%	
d. 151-200	1.142	258.588	17,2%	4.280	855.275	57,9%	64,4%	57,9%	187	280.803	18,8%	23,9%	19,0%	414	2876	429479	41,5%	43,2%	29,1%	
e. 201-250	850	195.800	12,8%	5.130	1.051.075	71,2%	77,1%	71,2%	223	335.998	22,4%	22,4%	22,8%	637	4367	765477	63,9%	65,7%	51,8%	
f. 251-500	1.390	376.107	20,9%	6.520	1.427.182	98,0%	98,0%	96,6%	338	693.061	33,9%	33,9%	46,9%	975	6620	1458538	97,8%	99,5%	98,8%	
g. 501-1.000	129	48.477	1,9%	6.649	1.475.659	100,0%	100,0%	99,9%	21	17.121	2,1%	0,4%	1,2%	996	6649	1475659	99,9%	100,0%	99,9%	
h. 1.001-1.500	1	1.095	0,0%	6.650	1.476.754	100,0%	100,0%	100,0%	1	1.095	0,1%	0,0%	0,1%	997	6650	1476754	100,0%	100,0%	100,0%	
Totaal	6.650	1.476.754							997	1.476.754										
Gemiddeld aantal leerlingen per basisschool: 222																				
Bron: scholen/leerlingen 1-10-2013 DUO; schoolbesturen 1-4-2014 PO-Raad																				

